

ÜRETİMİ RAYINA OTURTAN DEMİR-ÇELİK SEKTÖRÜ AR-GE'YE YÖNELDİ

Hazırlayan: **ERKAN ÇAKAN**

Üretim ve ihracatını rayına oturtmaya başlayan demir-çelik sektörü, üründe katma değeri artırma arayışına yöneldi. Sektör kilogram fiyatını da hızla yukarı çekmek için devlet desteği ile kurulan Ar-Ge merkezleri ve test laboratuvarlarına akın ediyor. Son dönemde sektördeki firmaların peş peşe Ar-Ge merkezlerini devreye aldığı haberleri geliyor.

580
DOLAR

TÜRKİYE'NİN TON BAŞINA SATTIĞI
ÇELİĞİN ORTALAMA FİYATI

36.5

MİLYON TON

2017 İÇİN ÖNGÖRÜLEN HAM
ÇELİK ÜRETİM MİKTARI

16.9

MİLYON TON

2016 YILINDA YAPILAN
İHRACAT MİKTARI

1.2

MİLYAR TON

GLOBALDEKİ İLK 10
ÜLKENİN ÜRETİM MİKTARI

Fotoğraflar: Dünya Gazetesi Fotoğraf Arşivi

Türkiye ekonomisinin lokomotif sektörleri arasında yer alan demir-çelik sektörü, 2013-2015 döneminde yaşadığı krizin ardından son iki yıldır toparlanma sürecine girdi. 2012 yılında 35.9 milyon ton ile tarihinin en yüksek ham çeliğini üreten sektörün, bu seviyeyi aşarak, yaklaşık 36.5 milyon ton çelik üreteceği tahmin ediliyor. 2017'nin ilk dokuz aylık döneminde Türkiye, yüzde 13.5 oranındaki üretim artışı ile en büyük 15 çelik üreticisi arasında çelik üretimini en hızlı artıran ikinci ülke oldu. Global pazarda 186 ülkeye demir-çelik ürünleri ihraç eden Türkiye, son beş yılda Ortadoğu ve Kuzey Afrika pazarlarında kaybettiği yaklaşık 6.5 milyar dolarlık ihracatı yeniden kazanmanın peşinde. Bununla birlikte global pazarda piyasanın belirleyici gücü konumundaki Çin'in iç pazarına yönelmesi, bazı tesisleri kapatarak, kapasiteyi düşürmesi de Türkiye çelik sektörünün lehine bir durum oldu. Türkiye, Çin'in ana pazarları konumundaki Tayvan, Hong Kong, Singapur gibi pazarlara yarı mamul ve mamul ihracatını artırdı.

Ar-Ge merkezleri devreye alınıyor

Son iki yılda üretim ve ihracatın rayına oturmaya başladığını belirten sektör temsilcileri, sektörün kriz döneminde darboğazdan çıkmak için üründe katma değeri artırma arayışına yöneldiğini belirtiyor. Sektör kilogram fiyatını da hızla yukarı çekmek için devlet desteği ile kurulan Ar-Ge merkezleri ve test laboratuvarlarına akın ediyor. Son dönemde firmaların, peş peşe Ar-Ge merkezlerini devreye aldığı haberleri de geliyor. 2017'nin ilk beş ayında kilogram başına ihracat fiyatının 2016'nın aynı dönemine göre yüzde 15 arttığını belirten sektör temsilcileri, Türkiye'nin dünyanın en büyük sekizinci çelik üreticisi olmasına karşın, ihracat birim fiyat sıralamasında en büyük 20 üretici arasında 17'nci sırada bulunduğunu kaydediyor. Uzmanlar, 2017'nin ilk beş ayında Türkiye'nin ton başına 580 dolara sattığı çeliği ABD'nin bin 704 dolara, Çin'in ise 787 dolara sattığı bilgisini veriyor. Global çelik sektöründe rekabet gücünün, katma değerli ürünler ile artacağını altını çizen sektör temsilcileri, Türkiye çelik sektörünün, bu yöndeki çalışmalarını daha da hızlandırması gerektiğini vurguluyor.

Sektörün dayanıklılığı yüksek ve hassas çelik geliştirmek amacıyla Ar-Ge ve test

merkezlerinin artmaya başladığına dikkat çeken uzmanlar, söz konusu tesislerin yaygınlaşmasıyla ray çeliği, tren tekeri ve alaşımli yassı ürünlerin üretimine yönelik yatırımların da hızlanacağını ifade ediyor. Öte yandan grafit elektrot fiyatlarının aşırı derecede yükselmesinin getirdiği maliyet artışı ve temininde yaşanan sıkıntı, çelik üreticilerini elektrot üretim tesisi kurma konusunda arayışa sevk ediyor. Böyle bir tesisin kurulması halinde grafit elektrot konusunda dışa bağımlılık nispeten azalacak.

Global piyasadaki talep artışı, fiyatlardaki toparlanma ve küresel düzeyde hammadde maliyetlerinin dengeli bir seyir izlemesi, Türkiye'nin çelik ürünleri ihracatını artırdı, ithalat da düştü. 2016 yılında sektörde yüzde 99 seviyesinde olan ihracatın ithalatı karşılama oranının, 2017'de yüzde 115 seviyesine yükseleceği öngörülüyor.

AB'ye yapılan ihracat yüzde 54 arttı

Demir-çelik sektörü ihracat artışı ile ekonomiye sağladığı katkıyı artırıyor. Çelik İhracatçıları Birliği (ÇİB) verilerine göre; 2017'nin Ocak-Ekim döneminde sektör miktar bazında yüzde 7.6 artışla 14.6 milyon ton, değer bazında yüzde 24.7 artışla 9.2 milyar dolarlık ihracat gerçekleştirdi. Söz konusu dönemde Avrupa Birliği'ne yapılan ihracat yüzde 54 arttı. Bu artışta İtalya, İspanya, Romanya, Birleşik Krallık ve

Belçika'ya yapılan satışlar etkili oldu. Türkiye çelik sektörünün 2017'nin ilk 10 ayında en fazla kayıp yaşadığı ülkeler ise Birleşik Arap Emirlikleri, Mısır, ABD, Irak ve Umman oldu. Çelik sektörünün doğrudan ihracatına, diğer sektörlerin faaliyet alanına giren demir-çelik ürünleri de eklendiğinde Türkiye'nin 2017'nin 10 aylık dönemindeki çelik ihracatı; miktarda 15.3 milyon ton, değerde ise 11 milyar dolar oldu.

Uzakdoğu ülkelerine ihracatta büyük başarı

2017'nin Ocak-Ekim dönemi verilerine göre AB'ye ihracat yüzde 54 arttı ve 4.5 milyon tona ulaştı. AB ülkeleri, Türkiye'nin en büyük pazarı olma konumunu sürdürdü. Bu pazarı 3.3 milyon tonla Ortadoğu, 2 milyon tonla Kuzey Amerika ülkeleri ve 1.2 milyon tonla Kuzey Afrika ülkeleri izledi. 10 aylık dönemde Şili, Panama ve Kolombiya gibi ülkelerin başı çektiği Orta ve Güney Amerika bölgesine ihracat yüzde 34 artarak, 1 milyon tonun üzerine çıktı. Söz konusu dönemde Uzakdoğu ülkelerine yapılan ihracat ise 2016'nın aynı dönemine kıyasla yüzde 559 artarak 1 milyon tona yükseldi. Ocak-Ekim döneminde miktarda en fazla ihraç edilen çelik ürünleri arasında inşaat çeliği 4.6 milyon ton ile ilk sırada yer aldı. Bu ürünü 2 milyon tonla yassı sıcak çelik izlerken, hemen ardından 1.6 milyon tonla

dikişli boru, 1.2 milyon tonla profil ve 1.1 milyon tonla filmaşin geldi.

Sektörün, 2013 ila 2015 yılları arasında kayda değer üretim ve ihracat kayıpları yaşadığını ileten uzmanlar, ihracatın 2016 yılının üçüncü çeyreğinden itibaren ivmesini yukarı yöne çevirdiğini ifade ediyor. Söz konusu dönemde çelik sektörü net ithalatçı konumuna düşerken, 2016 yılının son aylarından itibaren toparlanma sürecine girdi ve son iki yılda yeniden dış ticaret fazlası vermeye başladı.

Türkiye demir-çelik sektörü, üç entegre tesis, 24 ark ocağı, dört indüksiyon ocağı ile çelik üretiyor. Sektörde 60 bin kişi doğrudan, 250 bin kişi de dolaylı istihdam ediliyor. Yaşanan bazı sorunlara rağmen Türkiye çelik sektörü iç ve dış pazarda rekabet edebilirliğini koruyor.

Çin, yeniden ihracata yönebilir

Öte yandan global çelik sektöründe Çin, Japonya, Hindistan, ABD, Güney Kore, Rusya, Almanya, Türkiye, Brezilya ve İtalya'dan oluşan ilk 10 ülke, 2017'nin ilk dokuz ayında, 1 milyar 266 milyon ton üretimle globalde çelik üretiminin yüzde 84'ünü gerçekleştirdi. Steeldata verilerine göre çelik üretimin lideri konumunda bulunan Çin'in küresel çelik üretimindeki payı yüzde 50.4'ü buluyor. Çelik sektöründe Çin, globalde büyümenin itici gücü konumunda. Ocak-Eylül döneminde, global ham çelik üretiminin yüzde 50.4'üne sahip olan Çin, globalde üretim artışının yüzde 56'sını gerçekleştirdi. Ocak-Ağustos döneminde yaklaşık yüzde 11 artış gösteren ve yılın tamamında yüzde 12.4 oranında artması beklenen Çin'in çelik tüketiminin, 2018 yılında büyüme eğilimini sürdürmeyeceği, aynı seviyede kalacağı öngörülüyor. Uzmanlar, bu durumda global çelik sanayinin 2018 yılı için temkinli olması gerektiği fikrinde birleşiyor. Uzmanlar, Çin'de çelik tüketiminde yaşanacak duraksama halinde, yıllık 500 milyon tondan atıl kapasitesi bulunan ülkenin, üretim fazlasını global pazara sunabileceğini ve piyasa dengelelerinin altüst olabileceğini vurguluyor.

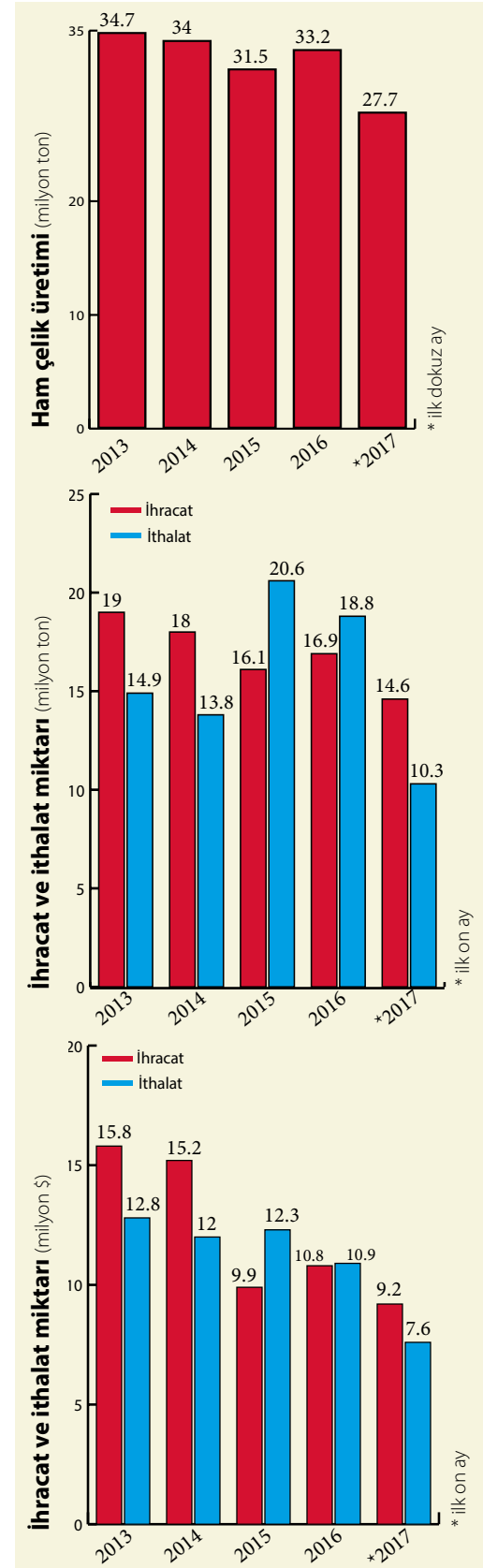
Devlet yatırımları ve teşvikleri yetersiz

Öte yandan sektör temsilcileri, Türkiye'de demir-çeliğin, devlet yatırımları ve teşviklerden en az yararlanan sektör ko-

numunda olduğunu söylüyor. Bu durum planlanan yatırımların gecikmesine ya da vazgeçilmesine neden oluyor. Devlet desteklerinden yararlanılamamasının temel nedeni olarak da Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu (AKÇT) ile imzalanan Serbest Ticaret Anlaşması (STA) gösteriliyor. Sektör temsilcileri, STA'nın çelik sektörünün gelişmesini engellediğini ve anlaşma maddelerinin gözden geçirilmesi gerektiğini dile getiriyor. Diğer taraftan, sektörün gelişmesinin önündeki en ciddi problemlerden biri de dumpingli ve devlet destekli fiyatlarla ülkeye ithal edilen ürünler. Haksız rekabete yol açan bu ürünlere karşı telafi edici gümrük vergisi uygulanmasında yetkililerin daha duyarlı olunması gerekiyor. ABD ve Avrupa Birliği ülkeleri başta olmak üzere, birçok ülkenin bu tür ürünlere karşı koruma tedbirlerini almakta tereddüt etmiyor. Nitekim, Avrupa Birliği 6 Ekim'de sıcak haddelenmiş sac ithalatında nihai anti dumping vergileri getirdi.

Elektrot maliyetlerindeki yükseliş olumsuz etkiledi

Öte yandan 2017'de çelik sektöründe elektrot maliyetlerindeki beklenmedik ve keskin yükseliş sektörü olumsuz etkiledi. 2017'nin başında tonu 2 bin ila 3 bin dolar olan elektrot fiyatları, Çin'de çevre kirliliği nedeniyle üretimin kısılması ve girdi maliyetlerindeki yükselişle, yılın son çeyreğine doğru 30 bin dolar/ton seviyelerine ulaştı. Bir tonluk çelik üretiminde elektrot maliyeti 3 ila 4 dolar seviyesinden, 50 dolar düzeyine kadar çıktı. Öngörülemez bu maliyet artışı, başta elektrik ark ocaklı tesisler olmak üzere, çelik üreticilerini zor durumda bıraktı. Pek çok firma fiyatlardaki hızlı yükselişler nedeniyle, ihtiyacını temin etmekte zorlandığını ileten sektör temsilcileri, elektrot tedariki ve fiyatlarında yaşanan sorunun 2018 yılının ilk çeyreğine kadar süreceğini altını çiziyor. Ayrıca artan rekabet ve korumacılık eğilimleri, yerli çelik ürünlerinin piyasalarda kan kaybetmesine yol açıyor. Birkaç yıl öncesine kadar yıllık yaklaşık 4.5 milyon ton ile Türkiye'nin önemli ihracat pazarı konumunda bulunan Körfez ülkelerine yönelik çelik ihracatı, bölgedeki ülkelerin üretici konumuna geçmesi ve artan rekabet ortamı gibi etkenlerle, neredeyse durma noktasına geldi.

Kaynak: TÇÜD

“ELEKTROT TEMİNİNDE KARŞILAŞILAN BELİRSİZLİKLER ÜRETİMİ ETKİLİYOR”

Gazi Bilgin
Türkiye Çelik Üreticileri Derneği
Genel Sekreter Vekili

Sektör 2016 yılının üçüncü çeyreğinden sonra büyüme ivmesi yakaladı. 2012 ila 2015 döneminde çelik sektörü, net ithalatçı konumuna düşerken, 2016 yılının son aylarından itibaren toparlanma sürecine girdi. Çelik sektörü, küresel ölçekte talebin artmasıyla birlikte 2017'ye üretim ve ihracat artışıyla başladı. Türkiye ekonomisinde üretim, istihdam ve ihracatta önemli bir yeri bulunan demir-çelik sektörü, küresel ölçekte ihracatta sekizinci sırada yer alıyor. Her geçen yıl ürün gamını artıran ve teknolojik yoğunluk olarak sürekli gelişme gösteren Türkiye demir-çelik sektörü sahip olduğu tecrübe ve üretim gücüyle globalde kayda değer gelişme potansiyeline sahip.

Sektör, 2016 yılında 33.2 milyon tonluk üretim yaptı ve global pazara 16.9 milyon ton demir-çelik ihraç etti. Yapılan ihracatla ülkeye 10.8 milyar dolar döviz girişi sağlandı. Buna göre Türkiye, küresel ölçekte ihracatta sekizinci, üretimde ise dokuzuncu sırada yer alıyor. Yaşanan bazı sorunlara rağmen Türkiye demir-çelik sektörü iç ve dış pazarda rekabetçi konumunu koruyor.

2016 yılının sonlarından itibaren gerek elektrot temininde karşılaşılan belirsizlikler, gerekse 2 bin 500 dolar/ton olan fiyatın 25 ila 30 bin dolar/ton seviyelerine kadar yükselmesi çelik üretimini olumsuz yönde etkiledi.

Sektör, 2017'nin ilk dokuz ayında yüzde 13.5 artışla, 27.7 milyon ton çelik üretimi gerçekleştirdi. Çelik İhracatçıları Birliği (ÇİB) verilerine göre de ihracat miktarda yüzde 6.9 arttı ve 13.4 milyon tona ulaştı. İhracat değeri ise yüzde 20.4 artışla 8.3 milyar doları buldu.

Yıllık üretim kapasitesi 51 milyon tona ulaştı

Türkiye, aynı dönemde 7.6 milyar dolar değerinde, 10.3 milyon ton demir-çelik ürünü ithal etti. Türkiye'de yıllık üretim kapasitesi 51 milyon tona ulaşmış durumda. Söz konusu kapasite ile ithal edilen ürünlerin kayda değer kısmı iç pazardan karşılanabileceken, ithalatın tercih edilmesi, kapasite kullanım oranının yüzde 64 seviyesinde kalmasına ve ülke ekonomisi için önemli olan döviz kaybına yol açtı. Sektörü etkileyen bir diğer gelişme, çelik üretiminde önemli girdilerden biri olan grafit elektrot temininde karşılaşılan sıkıntı ve fiyatlarının anormal derecede artması.

2016 yılının sonlarından itibaren gerek elektrot temininde karşılaşılan belirsizlikler, gerekse 2 bin 500 dolar/ton olan fiyatın 25 ila 30 bin dolar/ton seviyelerine kadar yükselmesi çelik üretimini olumsuz yönde etkiliyor.

Öte yandan, global çelik sektöründe rekabet artarak devam ediyor. Küresel çelik üretiminin yarısını gerçekleştiren Çin, devlet destekli ve dampingli fiyatlara dayanan ihracat anlayışıyla piyasalarda, haksız rekabete yol açıyor. Yeni bir Çin olma yolunda ilerleyen Hindistan, Japonya, Rusya, Güney Kore, Ukrayna, İran, dünya çelik üretim ve ihracatında etkinliğini artıran ülkeler olarak dikkati çekiyor. 2017 yıl sonu itibarıyla, ham çelik üretiminin 36 milyon tonu, ihracatın da 13 milyar doları aşacağı tahmin ediliyor.

“Dampingli ürünler haksız rekabet yaratıyor”

Diğer taraftan, sektörün gelişmesinin önündeki en önemli problemlerden biri de dampingli ve devlet destekli fiyatlarla ülkeye ithal edilen ürünler. Haksız rekabete yol açan bu ürünlere karşı telafi edici gümrük vergisi uygulanmasında yetkililerin daha duyarlı olması gerekiyor. Bu konuda yapılan müracaatlar henüz yeterli karşılığı bulamadı. ABD ve Avrupa Birliği ülkeleri başta olmak üzere, birçok ülkenin bu tür ürünlere karşı koruma tedbirlerini almakta tereddüt etmedikleri görüldü. Nitekim, Avrupa Birliği son olarak 6 Ekim 2017 tarihinde sıcak haddelenmiş sac ithalatında nihai anti damping vergileri getirdi. Brezilya, İran, Rusya ve Ukrayna menşeli ithal sıcak haddelenmiş saca karşı uygulanmaya konan vergiler, yüzde 17.6 ile yüzde 96.5 aralığında değişiyor.

Küresel demir-çelik sektöründe üretim sıralamasına göre, Çin, Japonya, Hindistan, ABD, Güney Kore, Rusya, Almanya, Türkiye, Brezilya ve İtalya'dan oluşan ilk 10 ülke, 2017 yılının ilk dokuz ayında, 1.2 milyar ton çelik üretiminin yüzde 84'ünü gerçekleştirdi. Bu süper ligin lideri konumunda bulunan Çin'in küresel çelik üretimindeki payı ise yüzde 50.4'ü buluyor. Global çelik sektöründe rekabet gücünü artırmanın ancak daha yüksek katma değer yaratan üretimle mümkün olduğunun farkında olan Türkiye çelik sektörü, bu yöndeki çalışmalarını sürdürüyor.

Çelik üretimine yönelik Ar-Ge ve test merkezleri kuruyor. Bu kapsamda ray çeliği, tren tekeri ve alaşımlı yassı ürünlerin üretimine yönelik yatırımlarına piyasa şartları ve kaynak yeterliliğine bağlı devam ediyor.

“TÜRKİYE ÇELİK SEKTÖRÜ, BİR AN ÖNCE ENDÜSTRİ 4.0’A YÖNELMELİ”

Namık EKİNCİ
Çelik İhracatçıları Birliği
Yönetim Kurulu Başkanı

Küresel çelik piyasalarında çelik ürünleri özellikle gelişen teknoloji ve talepler doğrultusunda her geçen gün yenileniyor ve yavaş yavaş yüksek nitelikli ürünlere dönüşüyor. Katma değeri yüksek, her ihtiyaca yanıt verebilen ürünler, tüketicilerin ilgisini çekiyor. Türkiye’deki üretici firmalar bu nedenle artık geleneksel ürünlerden ziyade daha spesifik ürünlere yönelmeli. Globalde büyük ölçekli firmalar Endüstri 4.0 devrine geçiyor. Türkiye çelik sektörü de bu gibi gelişmeleri göz ardı etmemeli ve ürünlerini bu kapsamda geliştirmeli. Ancak bu şekilde küresel ölçekte tercih edilen ürünler üretilebilir.

Türkiye çelik sektörünün, küresel ölçekte rekabet gücünü ve katma değerli ürün çeşitliliğini artırabilmesi için cevhere dayalı üretime geçmesi gerekiyor. Yapılacak yatırımların büyüklüğü göz önünde bulundurulduğunda, bu dönüşüm şirketlerin güçlerini birleştirmeleri yani konsolide bir yapıyla da sağlanabilir. Küresel ölçekte çelik şirketlerinin satın alma ya da ortaklıklar yoluyla birleşip, büyük

Küresel ölçekte çelik üretiminde katma değer artarken büyük ölçekli firmalar da Endüstri 4.0’a yöneliyor. Türkiye çelik sektörü de bu gibi gelişmeleri göz ardı etmemeli ve ürünlerini bu kapsamda geliştirmeli.

ölçekli yatırımlar yaptıklarını görüyoruz. Bu gelişmelere Türkiye çelik sektörünün seyirci kalması düşünülemez. Konsolidasyon sürecinde son derece başarılı işlere imza atan müteşebbislerin bulunduğu sektör, kamu rehberliğinde stratejik planlamalar yapmalı ve gereken adımlar gecikmeden atılmalı.

“Çin, iç pazarda yatırımlarını yoğunlaştırdı”

Küresel piyasalardaki olumsuzluklar ve siyasi belirsizlikler nedeniyle Türkiye çelik sektörü 2016 yılında zor bir dönem geçirdi. Tüm bu zorluklara rağmen 2016 yılında üretim yüzde 5.2 artarak, 33.2 milyon tona ulaştı. Bu üretim ile globalde 8’inci, Avrupa sıralamasında ise 2’nci olduk.

Sektör 16.5 milyon ton ihracatı ile globalde 9’uncu, 7 milyon ton inşaat çeliği ihracatı ile 2’nci konumda yer aldı. 2017’nin ilk yarısında ise sektörün çelik ihracatı miktarda 2016’nın aynı dönemine göre yüzde 16 artışla 9.7 milyon tona ulaşırken, değerinde ihracat yüzde 31 artışla 5.8 milyar dolara yükseldi. Toplam ham çelik üretimi ise yılın ilk yarısında yüzde 11.4 arttı ve 18.2 milyon tona yükseldi.

Global çelik sektörünün en önemli oyuncularından biri olan Çin, iç pazarda yatırımlarını yoğunlaştırdı. Bu durum, ülkedeki üretimin daha çok iç pazara verilmesini sağladı ve Çin’in ihracatında azalmaya neden oldu.

Buna paralel, Türkiye, Çin’in ihracat pazarları Singapur, Hong Kong, Malezya ve Endonezya’nın başı çektiği Uzakdoğu ülkelerine ihracatını artırdı. Türkiye çelik sektörü, global pazarın tamamına ihracat gerçekleştiriyor. Bununla birlikte başlıca pazar Avrupa Birliği ülkeleri. Bu

pazarı Ortadoğu, Kuzey Amerika ve Kuzey Afrika bölgeleri takip ediyor. İhracat yılın başından bu yana artış trendi içinde. Fakat, Körfez ülkelerine gerçekleştirilen ihracatta düşüş gözleniyor. Bu ülkelerin kendi sanayilerini kurmaya başlaması, inşaat projelerindeki azalış ve çelik ihtiyacını Körfez Ülkeleri Birliği üyesi ülkelere karşılanması, bu pazara ihracatın düşmesinin temel nedenleri.

"Katma değeri yüksek ürün çeşitliliğini artırmalıyız"

Öte yandan globalde 2016 yılında 1.6 milyar ton çelik üretimi gerçekleşti ve bunun da yarısından fazlası Çin’e ait. Çin’i sırasıyla Japonya ve Hindistan izliyor. Küresel çelik piyasasında Türkiye’nin konumunu korumak ve sıralamada daha yukarılara çıkmasını sağlamak başlıca hedefimiz. Türkiye çelik sektörü, özellikle katma değeri yüksek ürün çeşitliliğini ve ihracatını miktar, değer ve birim fiyat bazında artırmalı. Birim maliyeti de düşürüp, rekabetçi fiyatlar elde etmeliyiz.

Türkiye çelik sektörü, üretimin yüzde 70’ini elektrikli ark ocaklarıyla gerçekleştiriyor. Türkiye, çelik üretiminde kullanılan elektrot, refrakter, hurda, ferroalyaj gibi sarf malzemeleri ve hammaddelerde dışa bağımlı durumda. Bu ürünlerin fiyatlarında meydana gelen artışlar, sektörün son dönemde yaşadığı sıkıntıların başında geliyor. Bu durum üretim ve satış maliyetlerini yükseltiyor. Ayrıca hammaddede dışa bağımlı olmayan ülkeler maliyet açısından avantaj elde ederek, daha rekabetçi hale geliyor ve ihracat pazarlarını genişletiyor. Sektörün öncelikle hammadde ve sarf malzemelerinde dışa bağımlılığını azaltması gerekiyor.

“YURT İÇİNDEKİ PROJELERDE YERLİ ÜRÜN ZORUNLULUĞU GETİRİLMELİ”

Halil ŞAHİN

Ege Demir ve Demirdışı Metaller İhracatçıları Birliği Yönetim Kurulu Başkanı

Sektör son iki yıldır 2013-2015 dönemine kıyasla daha iyi bir dönem geçiriyor. 2013, 2014 ve 2015'te hammadde fiyatlarının hızlı düşmesinden dolayı kayda değer kayıplar yaşamıştık. 2016 ve 2017 yıllarında en azından kan kaybı yok ve bir miktar kazanç var. 2017 yılı üretiminde 2016'ya göre yaklaşık yüzde 10 artış öngörüyoruz. Üretimin yaklaşık 35 milyon tona ulaşacağını öngörüyoruz. Fakat, Türkiye'nin demir-çelik ürünleri ihracatında pazarları daralıyor.

Bizim ihracat yaptığımız ülkeler, artık sektörde üretici konumuna geliyor. Körfez ülkelerinde Birleşik Arap Emirlikleri, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan'a ihracat yaparken, bugün bu ülkeler üretici ülke olmaya başladılar.

Aynı şekilde İran da üretici ve çelik ihracatçısı konumuna geldi. Uzun yıllar bu ülkeler bizi ayakta tutan pazarlardı. Bu pazarları kaybetmeye başladık. ABD'den tutun Tunus'a kadar birçok ülke bu sektöre yönelik koruma tedbirleri uyguluyor. Birçok ülke, demir-çelik sektörünü iç pazarında 'stratejik' olarak değerlendiriyor. Özellikle ABD'de sürekli anti-damping so-

Devletten talebimiz projelerde Türkiye çelik sektörünün ürünlerinin kullanılmasının zorunlu hale getirilmesi. Gaz ve petrol borularında belli kalite kriterleri var ancak Türk üreticiler bu kalitede üretim yapabilecek düzeydeler.

ruşturmaları devreye giriyor. Ülke, böylece ithalatı kısıtlama yoluna gidiyor.

Dünya Ticaret Örgütü'nün izin verdiği ölçüde kendi sektörümüzü korumamız gerekiyor. Hükümetten talebimiz Türkiye'ye kalite yönünden standartlara uygun olmayan yassı ve yuvarlak çelik ithalatının önlenmesi için gerekli tedbirlerin alınması ve ulusal demir-çelik sektörünün korunması için gerekli vergilerin konması. Artık Türkiye'de bu tür kararlar hızlı bir şekilde alınabiliyor.

"Artık ihracatta yeni pazarlara yöneliyoruz"

Söz gelimi 2016 yılında Ekonomi Bakanlığı, Çin'e yönelik kararları aldı. Dahilde İşleme Rejimi kapsamında kalitesi düşük demir-çelik Türkiye'ye getiriliyor. Türkiye'de üretilen kaliteli ürün ise ihraç ediliyor. Bu durum daha çok yassı çelikte yaşanıyor. Türkiye demir-çelik sektörü, bugün global pazarda rekabet edebilecek kalite ve teknolojik altyapıya sahip. Bu durum; ABD, Singapur, Hong Kong, Birleşik Arap Emirlikleri ve Avrupa ülkelerine ihracat yapmamızı sağlıyor. Artık ihracatta yeni pazarlara yöneliyoruz. Afrika, Güney Amerika, Karayipler, Uzakdoğu, Asya ve ABD pazarına ağırlık veriyoruz. Artık Türkiye, global pazarın tamamına ihracat yapabilecek durumda.

Bununla birlikte Çin global pazarda önemli bir faktör. Bu pazardaki gelişmeleri yakından takip edeceğiz. Yaklaşık bir yıldır Çin ihracat pazarlarında rekabetçi değil. Çevresel faktörlerden dolayı eski teknolojiye sahip tesisleri devre dışı bırakıyor, kapasiteyi 150 milyon/ton azaltmayı hedefliyor. Ancak fiili üretimleri hâlâ aynı seviyelerde. Çin'de inşaat aktivitesinin daha da artması

bekleniyor. Bu nedenle son zamanlarda kendilerine yakın pazarlarda bile rekabetçi olamıyorlar. Şubat-Mayıs döneminde Hong Kong, Singapur, Filipinler, Malezya gibi ülkelere inşaat demiri satışı yaptık ve talep hâlâ devam ediyor. Bugün globalde demir-çelik üretiminin yüzde 48'ini Çin karşılıyor. Söz konusu ülke, hammadde ve nihai mamulde fiyatları yönlendirebiliyor.

"Türkiye çelik sektörünün özenle korunması lazım"

Bizim devletten talebimiz Türkiye'deki projelerde Türkiye çelik sektörünün ürünlerinin kullanılmasının zorunlu hale getirilmesi. TANAP'ta kullanılan boruların tamamı yurtdışından getirildi. Gaz ve petrol borularında belli kalite kriterleri var ancak Türk üreticiler bu kalitede üretim yapabilecek düzeydeler. Çelikte dünyada söz sahibi bir ülkeyiz. Türkiye çelik sektörünün özenle korunması lazım. Özel sektör, 1970'li yıllarda devlet teşviki aldı ama 1990'lı yıllardan sonra Türk çelik sektörü kendi kaynaklarıyla ciddi yatırımlar ve fedakârlıklar yaptı.

Devletten olan taleplerimizden bir diğeri de başta Japonya, Ukrayna ve Rusya olmak üzere Serbest Ticaret Anlaşmaları yapılırken demir çelik sektörünün bu anlaşmaların dışında bırakılması. Demir çelik üreticilerin üzerinde ortalama kilowatt saat başına 4 kuruşluk Yenilenebilir Enerji Kaynakları Destekleme Mekanizması (YEK-DEM) denilen ilave bir yük var. Bu, gün geçtikçe de artıyor.

Bu yükün kaldırılması veya belli oranda düşürülmesini istiyoruz. Almanya bunu demir yolları ve elektrik üretimi yapan tesislerinde uyguluyor. Hurda ve kömürden alınan çevre katkı payları gibi ek yüklerin kaldırılmasını da istiyoruz.

"GALVANİZDE ATIL KAPASİTE TALEBİN BÜYÜMESİYLE GİDERİLECEK"

Burcu AKMAN
Genel Galvanizciler Derneği
Genel Sekreteri

Sıcak daldırma galvaniz faaliyetleri globalde 150 yıl öncesine dayanıyor. Türkiye'de ise yaklaşık 60 yıldır üretim yapılıyor. Türkiye sıcak daldırma galvaniz sektörü teknoloji ve iş kalitesi olarak gelişmiş ülkelerle eşdeğer standartlara sahip. 2016 yılında 1.2 milyon ton galvanizli çelik üreten sektör bu üretimle Türkiye ekonomisine de 3.6 milyar dolarlık katkıda bulundu. 2017'nin ilk çeyreği durgun geçmiş olsa da özellikle Mayıs ayı itibarıyla ivme kazanan sektör, ilk çeyrekteki kaybı telafi etti. Özellikle 2017'nin ikinci yarısında güneş enerjisi sektörünün yıl sonu teşviki kapsamında yoğun bir sürece girmesi galvaniz sektörüne olumlu yansıdı. 2017'de 2016'ya göre yaklaşık yüzde 20'lik bir büyümeyle üretimin 1.5 milyon tona çıkacağı tahmin ediliyor. Üretim ağırlık olarak yurt içi talepleri karşılıyor. Bununla beraber Türkiye'de üretilen galvanizli çeliğin yaklaşık yüzde 45'i ihraç ediliyor.

Gelişmekte olan sektör, galvanizin bilinirliğinin artmasıyla birlikte büyüme eğilimini sürdürüyor. 2017'de güneş enerjisi panelleri ve altyapı konstrüksiyonları, rüzgar enerjisi santralleri, enerji nakil hattı direkleri, dış cep-

Mevcut tesislerin kapasiteleri, yıllık 2.6 milyon tonu buluyor. Fakat bu kapasitenin tamamı kullanılmıyor. Atıl kapasite galvaniz kaplama kullanma bilincinin oluşması ve galvaniz kaplama kullanımının yaygınlaşmasıyla giderilecek.

he iskeleleri sektöre ivme kazandırdı. Devam eden ve yeni yapılacak ulaşım projeleriyle de 2018 yılında sektör büyümeye devam edecek. Ayrıca gündemdeki yeni projelerin devreye girmesiyle sıcak daldırma galvaniz pazarı yukarı yönlü ivmesini sürdürecektir. Avrupa'da sıcak daldırma galvaniz, Türkiye'ye kıyasla daha uzun süredir bilinen ve uygulanan bir korozyon koruma yöntemi. Mevcut yapısal çelik projelerinin çoğunda galvanizli ürünler kullanılıyor. Dolayısıyla artık bu pazarlar mevcut düzeylerini koruyor ve yeni projeler oldukça ivme kazanıyor.

"Kapasitenin tamamı kullanılmıyor"

Türkiye'de sıcak daldırma galvaniz tesisi sayısı 58'e ulaştı. Mevcut tesislerin kapasiteleri, yıllık 2.6 milyon tonu buluyor. Fakat bu kapasitenin tamamı kullanılmıyor. Atıl kapasitenin galvaniz kaplama kullanma bilincinin oluşması ve galvaniz kaplama kullanımının yaygınlaşmasıyla giderileceğini öngörüyoruz. Dernek olarak bu konuda çalışmalara ağırlık veriyoruz. Çeliğin galvanizle korunması sektörümüzün hak ettiği paya ulaşmasını sağlayacak. Globalde, özellikle Avrupa'da galvaniz kaplama kullanımının daha yaygın. Bunun nedeni öncelikle galvanizciliğe daha erken başlamaları ve çeliği koruma bilincine sahip olmaları.

Sıcak daldırma galvaniz, tamamlayıcı bir servis sektörü. İmalatı tamamlanmış demir ve çelik ürünlerin çinkoyla kaplanarak korozyona karşı korunmasını sağlar. Böylece demir-çelik ürünlerin kullanım ömrünü uzatır. Enerji, ulaştırma, yapı-inşaat, bağlantı elemanları, tarım, hayvancılığın yanı sıra denizcilik, kent mobilyaları, park-bahçe ekipmanları gibi sektörler galvaniz kaplamanın kullanıldığı başlıca alanlar. Türkiye'de ise birçok ilgili sektör galvanizin önemini

ve avantajlarını yeni yeni keşfediyor. Çelik imalatçıları, tasarımcıları, kullanıcıları ve galvanizcileri bilgilendirmek için ihtiyaçlarına ve gündeme uygun olarak çeşitli yayınlar derneğimiz tarafından hazırlanıyor. Sektörle ilgili konularda teknik destek sağlıyor. Bu faaliyetler galvaniz kullanımına olumlu yansıyor.

"Proje sahipleri, ucuz alternatiflere yöneliyor"

Çeliğin korozyona karşı korunması ürünün değerini artırıyor. Dolayısıyla galvanizleme yöntemiyle çeliğin katma değerinin artması, ürüne pazarda avantaj kazandırıyor. Genelde uygulayıcılar ya da proje sahipleri maliyeti düşünüp, ilk uygulamada galvanize göre daha ucuz olan alternatiflere yöneliyor. Bu alternatifler orta ve uzun vadede yapıyı koruyacak bir uygulama değil. Türkiye'de 2014 yılı verilerine göre toplam korozyon kaybı maliyeti 49.6 milyar dolar. Bu kaybı sıcak daldırma galvaniz kaplama kullanarak azaltmak mümkün. Bu nedenle çeliğin kullanıldığı projelerin sahibi ya da uygulayıcısına bir takım destekler ya da teşvikler verilmeli.

Sıcak daldırma galvaniz hammaddesi (SDG) olan çinkoda dışa bağımlı yapı devam ediyor. Bununla birlikte sektörün Türkiye ekonomisine sağladığı katkıyı azaltıyor. Derneğimizin temsil ettiği genel galvanizlemede yılda yaklaşık 150 bin ton çinko kullanılıyor. Sac ve boru galvanizcileri de aynı miktarda çinko kullanıyor. Başka bir ifadeyle Türkiye'de tüketilen yıllık çinko miktarı yaklaşık 300 bin ton ve değer bazında ise yaklaşık 1 milyar dolara karşılık geliyor. Çinkoyu yurt içinde üretmek mümkün. Bu sağlandığı takdirde dışa bağımlılık azalacak ve yerli galvanizciler özellikle globalde rekabet avantajına kavuşacak.